Ikäinstituutin teemat eduskuntavaaleihin 2027

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on vaikuttavin ja kustannustehokkain ratkaisu väestön ikääntymisen haasteisiin.

Ikäinstituutti

Ikäinstituutin politiikkasuositukset eduskuntavaaleihin

Liikunta ja ulkoilu

1.
Iäkkäiden liikuntaa ja ulkoilua toimintakyvyn ylläpitämiseksi tulee edistää.

2.
Eri ammattilaisten liikuntaosaaminen on varmistettava.

Ikäystävällinen asuinympäristö

3.
Kuntien ja hyvinvointialueiden tulee arvioida ikäystävällisyyttä yhtenäisin indikaattorein.

4.
Iäkkäiden kokemukset asuinympäristöistä ja palveluista hyödyn-nettävä ikäystävällisyyden kehittämisessä.

Järjestöjen osallisuustyö

5.
Järjestötoiminta kotona asuvien iäkkäiden osallisuuden tukemiseksi on varmistettava

Mielen hyvinvointi

6.
Iäkkäiden mielen hyvinvointi on lisättävä osaksi ennaltaehkäiseviä ja hoivan palveluja

7.
Ammattilaisten osaaminen iäkkäiden mielen hyvinvoinnin vahvistamiseksi on varmistettava

Ikäinstituutti

Liikunta ja ulkoilu tukee iäkkään kotona asumista

Iäkkäiden toimintakyvyn vahvistaminen on keskeinen keino hillitä hoivan tarvetta ja kustannuksia. Tässä on paljon säästöpotentiaalia!

Liikunta on **tärkein yksittäinen keino toimintakyvyn ylläpitämiseen**.

Resurssit liikkumisen lisäämiseen tulee ohjata iäkkäille.

Liikkumisen lisääminen toteutuu yhteistyössä kuntien, hyvinvointialueiden ja järjestöjen kanssa.

Katso lisää: ikiliikkuja.fi

Ikäinstituutti

Politiikkasuositukset:

1. Iäkkäiden liikuntaa ja ulkoilua toimintakyvyn ylläpitämiseksi tulee edistää.

2. Eri ammattilaisten liikuntaosaaminen on varmistettava.

Ikäystävällinen asuinympäristö on iäkkään oikeus

Turvallisen, esteettömän ja viihtyisän asuinympäristön varmistaminen on osa ikääntyneiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Kotona asuminen ylläpitää omatoimisuutta ja myöhentää sote-palveluiden tarvetta.

Ikäystävällisyydelle on luotava yhtenenäiset arviointimenetelmät ja indikaattorit, jotta sitä voidaan edistää kustannustehokkaasti.

Iäkkäät tulee ottaa mukaan asuinympäristöjen kehittämiseen ja arviointiin. Vanhusneuvostojen vaikuttamismahdollisuuksia on vahvistettava..

Katso lisää:
VN TEAS policy brief

Ikäinstituutti

Politiikkasuositukset:

3. Kuntien ja hyvinvointialueiden tulee arvioida ikäystävällisyyttä yhtenäisin indikaattorein.

4. Iäkkäiden kokemukset asuinympäristöistä ja palveluista on hyödynnettävä ikäystävällisyyden kehittämisessä.

Järjestöjen osallisuustyö pitää yllä iäkkäiden hyvinvointia

Osallisuuden tulee sisältyä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen. Yksinäisyys ja osattomuus heikentävät hyvinvointia.

Tarve vertaistoimintaan ja kohtaamisiin lähellä kotia kasvaa jatkuvasti. Toimintakykyhaasteita kokeville iäkkäille on liian vähän osallisuutta tukevaa toimintaa.

Järjestöjen tekemä osallisuustyö tavoittaa erityisesti heitä, joita julkisen sektorin palvelut **eivät tavoita.**

Osallisuustyö nojaa vapaaehtoisuuteen ja on siten edullista yhteiskunnalle.

Katso lisää: ikainstituutti.fi/kotikulmilla

Ikäinstituutti

Politiikkasuositukset:
5. Järjestötoiminta kotona asuvien iäkkäiden osallisuuden tukemiseksi on varmistettava.

Mielen hyvinvointi osaksi ikääntyneiden palveluita ja HYTE-työtä*

Ammattilaiset ja iäkkäät tarvitsevat lisää tietoa ja tukea mielen taidoista sekä keinoista vahvistaa mielen hyvinvointia.

Mielenterveyspalvelujen rinnalle on saatava mielen hyvinvointia vahvistava toiminta: mielen hyvinvointi on osa toimintakykyä ja vaikuttaa suoraan palvelutarpeeseen.

*hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Katso lisää:
Ikääntyneiden mielen hyvinvoinnin nykytila
ikaopisto.fi

Ikäinstituutti

Politiikkasuositukset:

6. Iäkkäiden mielen hyvinvointi on lisättävä osaksi ennaltaehkäiseviä ja hoivan palveluja.

7. Ammattilaisten osaaminen iäkkäiden mielen hyvinvoinnin vahvistamiseksi on varmistettava.

Ikääntymispolitiikkaan vaikuttavat HYTE-faktat 2027-2030, 1/2

Kaikista vanhimpien osuus tuplaantuu ja muut ikäryhmät pienenevät tulevina 10 vuotena. Joka neljäs on eläkeikäinen.

➔ HYTE: Varmistettava toimintakykyisyys ja ennaltaehkäisevät toimet. Hyödynnettävä ja vahvistettava HYTE:n lakisääteinen tehtävä niin rahoitukseen, ohjaukseen kuin arviointiinkin.

Kotona asuu yli 90 % iäkkäistä. Jatkossa kotona asuu entistä heikompikuntoisia.

➔ HYTE: Itsenäinen kotona asuminen edellyttää toimintakykyä ylläpitävää arkiaktiivisuutta. Ikäystävällisyys nousee merkittäväksi tekijäksi.

Hoivapalveluita tarvitaan pääosin viimeisinä elinvuosina. Kotihoidon rooli vahvistuu.

➔ HYTE: Kotihoitoon lisättävä toimintakykyä, mielen hyvinvointia ja osallisuutta tukevia ratkaisuja.

Ikääntymispolitiikkaan vaikuttavat HYTE-faktat 2027-2030, 2/2

Haasteet terveydentilassa ja toimintakyvyssä ovat yleisimpiä 75 vuotta täyttäneillä. Lähes puolet hv-alueiden kustannuksista kohdentuvat iäkkäiden palveluihin ja somaattiseen erikoissairaanhoitoon.

Lähes joka toinen on monisairas. Vakava toimintarajoite on 39 %:lla ja 500 m kävelyssä on suuria vaikeuksia 27 %:lla. Muistisairaita nyt 150.000 ja ennusteessa lähes 250.000. Lonkkamurtumia tapahtuu noin tunnin välein, 9000/v.

Noin joka toinen kokee elämänlaatunsa hyväksi ja itsensä onnelliseksi. Vain 1-2 % kokee jatkuvaa yksinäisyyttä ja 10 % kokee heikkoa osallisuutta.

➔ HYTE-työ vaikuttaa ennen kuin ihmisestä tulee asiakas ja myös asiakkaana. Ennaltaehkäisevä toiminta lykkää raskaiden palvelujen tarvetta ja vahvistaa itsenäistä arkea.

➔ Valtaosa matalan kynnyksen, yhteisöllisestä ja osallistavasta HYTE-toiminnasta tapahtuu järjestöissä. Rahoitusleikkaukset heikentävät koko järjestelmän HYTE-kykyä.

Kansanedustajan konkreettiset teot iäkkäiden HYTE-työn edistämiseksi

- lainsäädäntö ja säädökset
- rahoitusmallit ja ohjelmat
- kannusteet hyvinvointialueille ja kunnille
- järjestöjen toimintaedellytykset